

INTERFAOL TOPSHIRIQLAR VA ULARNI TIZIMLASHTIRISHNING TIL O'RGATISHDAGI AHAMIYATI

Bo'riyeva Shaxnoza G'ofur qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti magistranti

shakhnozaburiyeva@gmail.com

Annotatsiya: maqolada oliy ta'lim muassasalarida chet tili o'rganish jarayonida elektron ta'lim kurslarini qo'llash tamoyillari haqida gap borgan.

Keywords: axborot ta'lim texnologiyalari, kompyuter o'qitish dasturi, elektron o'quv kursi, bilimlarni nazorat qilish.

Annotation: the article discussed the principles of using e-learning courses in the process of learning a foreign language in higher education institutions.

Keywords: Information Education Technology, Computer Training Program, e-learning course, knowledge control.

Hozirgi kunda xorijiy tillarni o'rganish va o'qitishga yurtimizda katta ahamiyat berilmoqda. 2012 yil 10 dekabrda qabul qilingan "Chet tillarini" o'rgatish tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi Prezident Qarori chet tillarini o'rganish imkoniyatlarini kengaytirdi. Respublikamizda chet tilining o'qitilishi, xorijiy tili o'qituvchilarining bilim va ko'nikmalarini baholashning umumyevropa mamlakatlari tavsiyanomalari (CEFR, IELTS, PIRLS, PISA)ga mos ravishda yangi usul va talablari ishlab chiqildi. Unga ko'ra umumta'lim maktablari va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari uchun darsliklar, o'quv materiallari yaratilmoqda. Chet tili o'rganishga bo'lgan talab ham kundan kunga oshib bormoqda. Chet tili fani to'rt aspektga (o'qish, yosh, tinglab tushunish va gapirish) bo'linib, ularning har biri bo'yicha alohida tushuncha, malaka va ko'nikmalar berilmoqda. Ta'lim texnologiyalari, bu ta'lim jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalaridan unumli foydalanish demakdir. Shuningdek, ta'lim jarayoniga zamonaviy innovatsion texnologiyalarini olib kirish orqali ta'lim sifati va samaradorligini oshirishni nazarda tutadi. Xususan, chet tilini o'rganishda bunday axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalanishning bir qancha afzalliklari mavjud. Hozirda Til o'rganish va o'qitishda zamonaviy yondashuvning roli beqiyos. Texnologik vositalardan foydalanish chet tili o'rganishning har bir aspekt (o'qish, yozish, tinglab tushunish va gapirish)da interfaol ,noan'anaviy topshiriqlar bilan yanada qo'l keladi.

Masalan, tinglab tushunish uchun, albatta kompyuter, player, CD diskarsiz bu jarayonni amalga oshirish mumkin emas. Tinglab tushunish til o'rganishning eng muhim qismlaridan biri. Bunda o'quvchi bir paytning o'zida so'zlovchining talaffuzi, grammatik qoidalarga rioya qilganligi, so'z boyligi va uning ma'nolariga e'tibor berishi talab qilinadi. Ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishda o'quvchilar ham axborot — kommunikatsion texnologiyalarni yaxshi bilish va ulardan foydalana olishi muhim omil hisoblanadi. Chet tilini zamonaviy texnologiyalardan foydalanib o'rgatish va o'rganish eng samador usullardan biri bo'lib uni kommunikativ yondashuv bilan interfaol topshiriqlarni kombinatsion usulda qo'llash ham maqsadga muvofiqdir.

– kompyuterlardan foydalanganda o'quvchi chet tilidagi video roliklarni, namoyishlarni, dialoglarni kino yoki multfilmlarni ham ko'rishi ham eshitishi shu bilan birga ularga taqdlid qilib o'rganish imkoniga ega; – chet tilidagi radio eshittirishlar va televideniadagi dasturlarni eshitish va tomosha qilish imkoni; – noan'anaviy usul hisoblanadigan smartfon va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish orqali katta til o'rganish bazasiga ega bo'lish; – CD pleyerlardan foydalanish mumkin. Bu texnik vositalardan foydalanish o'quvchilarning chet tilini o'rganishlari jarayonini qiziqarliroq va samaraliroq bo'lishini ta'minlaydi bundan tashqari harakatli o'yinlar vositasida o'quvchilar diqqati dars jarayonida bir joyda jamlashni taminlaydi [1]. Ma'lumki, darsning turli xil o'yinlar asosida o'tilishi o'quvchilarning imkoniyatlarini kengaytirib ularni yashirin qobilyatlarini namoyish etish, diqqatni jamlash, bilim va ko'nikmalarini oshirish va kuchli bo'lishlariga yordam beradi. Rolli O'yinlar va muammoli vaziyatlarga yechim topishga qaratilgan mashg'ulotlar kombinatsiyasidan iborat o'qitish uslubi dars davomida o'quvchilarni diqqati buzilishini oldini olib ularni muammoga yechim topish va mustaqil izlanish olib borishda ko'nikma hosil qiladi. Psixologlarning ta'kidlashlaricha, harakatli o'yinlarning psixologik mexanizmlari shaxsning o'zini namoyon qilish, hayotda barqaror o'rnini topish, o'zini o'zi boshqarish, o'z imkoniyatlarini amalga oshirishning fundamental ehtiyojlariga tayanadi. Har qanday o'yin zahirida umumiy qabul qilingan ta'lim prinsiplari, taktikasi yotishi kerak. O'quv o'yinlariga o'quv predmetlari asos qilib olinishi kerak. O'yinlar jarayonida o'quvchi oddiy darsga qaraganda bu mashg'ulotga qiziqish bilan yondashadi va bemalol faoliyat ko'rsatadi. Bugungi kunda komputer texnologiyalarsiz til o'rganish va o'rgatishni tasavvur eta olmaymiz. Shu bilan birga o'qituvchi endilikda barcha ma'lumotlarni tushuntirib an'anaviy yo'sinda dars tashkil etmay balki, faqat ko'rsatma va tushuntirib o'rganuvchilarni mustaqil izlanishiga imkon yaratadi. Bu o'z o'rnida ta'lim jarayonida noodatiy innovatsion interfaol topshiriqlar tizmini hamda dars tashkil etishni talab etadi.

REFERENCES:

1. Arutyunova N. D. Diskurs / N. D. Arutyunova // Katta ensiklopedik lug‘at. Tilshunoslik. - M., 1998. - S. 136-137.
2. Bogdanov VV Matn va matnli aloqa / VV Bogdanov. - Sankt-Peterburg . : Sankt - Peterburg nashriyoti . davlat unta, 1993. - 68 b.
3. Kibrik A. A. Diskurs va funksionalizmning paydo bo‘lishi / A. A. Kibrik , V. A. Plungyan // Zamonaviy Amerika tilshunosligi: asosiy yo‘nalishlar. - M.: URSS tahririyati , 2002. -S. 307-309.
4. Chafe V. Diskurs, ong va vaqt. Nutq va yozishda ongli tajribaning oqimi va o‘zgarishi / Chafe V. - Chikago: Chikago universiteti. - Matbuot, 1994 yil.
5. Enkvist NE Matndan talqin qilinishiga: matn tilshunosligidagi asosiy atamalarni muhokama qilishga hissa. Bog‘lanish va uyg‘unlik : matn va nutq tahlili / Enkvist NE - Nyu-York, 1989. - P. 369-382.